

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Dato: 2. desember 2019
Deres ref.:
Vår ref.: 19/01572

Ugradert

Hørings svar NOU 2019:9 - Fra kalveskinn til datasjø

Norges Bank viser til høring av Arkivlovutvalgets utredning, NOU 2019:9 Fra Kalveskinn til datasjø. Norges Bank har ingen vesentlige innvendinger mot lovforslaget, og er positiv til at det blir tydeligere og mer presise dokumentasjonsplikter og nye begreper, samt at kravet om journalføring fjernes. Utvalget foreslår ny lov som etter vår oppfatning er lettere å forstå for brukerne, i tillegg til at den er mer tilpasset digitale prosesser. Norges Bank vil begrense sitt høringsinnspill til enkelte deler av loven.

Deler som blir behandlet

§ 2. Virkeområde	1
§ 5. Definisjoner	1
§ 6. Dokumentasjonsstrategi	2
§ 11. (2) Plikt til å dokumentere avgjørelser mv.	2
§ 10. Plikt til å dokumenter ved automatisert rettsanvendelse	2

§ 2. Virkeområde

Norges Bank mener det er positivt at virkeområdet for Arkivloven presiseres til å gjelde selvstendige offentlige virksomheter uavhengig av organisasjonsform. Presiseringen fjerner potensiell diskusjon og usikkerhet hvorvidt selvstendige offentlige virksomheter er omfattet av loven. En slik klargjøring blir spesielt viktig dersom Forvaltningslovutvalgets forslag til virkeområde for ny forvaltningslov blir endelig vedtatt.

§ 5. Definisjoner

Norges Bank er videre positiv til utvalgets forslag til nye definisjoner. Begrepsbruken i gjeldende arkivlov har sin bakgrunn fra en tid med utpreget papirbaserte arbeidsprosesser, og oppleves av mange brukere som lite tilpasset en mer digitalisert arbeidshverdag. Legaldefinisjonene i gjeldende arkivlov skiller seg i stor grad fra allmennspråket og brukere opplever begrepsbruken som lite intuitivt, dette begrenser forståelsen og dermed etterlevelsen av regelverket. Selv med opplæring kan det være utfordrende for personer som ikke jobber med arkivfaget å forstå hensikten og handlingen

som ligger i begrep som journalføring, restanser og ekspedere dokumenter. Dette gjelder særlig for ansatte som i mindre grad bruker sak-/arkivsystemet i det daglige, og hvor terskelen for å lære seg sak-/arkivsystemet blir høy. Vi har stor tro på at tilpasning av begrepsbruken vil bedre etterlevelsen av arkivloven, og støtter derfor de foreslåtte endringene.

§ 6. Dokumentasjonsstrategi

Norges bank støtter forslaget om krav til dokumentasjonsstrategi. Vi ser det som positivt at øverste ledelse skal vedta dokumentasjonsstrategien minimum hvert fjerde år. Dette vil trolig bedre etterlevelsen av lovverket og sikre en større dokumentasjonsfaglig forankring i en virksomhets ledelse. En dokumentstrategi vil synliggjøre for ledelsen i virksomhetene hvilke dokumentasjonsplikter virksomheten må etterleve, potensiale for gevinster og effektivisering i virksomheten gjennom god dokumentasjonsforvaltning, og sammenhengen mellom dokumentasjonsforvaltning og annet internkontrollarbeid. Det er viktig at virksomheten selv kan vurdere hvilke tiltak som er hensiktsmessig å følge opp som ledd i en dokumentasjonsstrategi. Dette vil gi virksomhetene mulighet til å tilpasse dokumentasjonsstrategien etter virksomhetens behov, og bidra til gevinstrealiseringer og ivareta virksomhetens behov i etterlevelsesarbeidet.

§ 11. (2) Plikt til å dokumentere avgjørelser mv.

Norges Bank skaper en større mengde underliggende dokumentasjon som omhandler bankens virksomhetsområde, men som ikke direkte er knyttet til endelige avgjørelser eller beslutninger. Dette vil kunne være utredninger gjort internt som f.eks. ikke blir aktualisert ved at det gjøres andre faglige veivalg. Forvaltningsmessig kan slik interndokumentasjon ha mindre verdi etter beslutningen er fattet, men i et historisk perspektiv vil dette kunne være viktig samfunnsdokumentasjon. For å sikre bevaring av denne type intern dokumentasjon i henhold til lovens formål ser det ut til at det mangler en hjemmel som åpner for en plikt til å dokumentere dette. Slik vi vurderer det er §11 en generell bestemmelse som i utgangspunktet vil kunne dekke dette behovet, men presiseringene/eksempelene som omtales i §11 (2) trekker i retning av at § 11 ikke omfatter organintern dokumentasjon knyttet til denne type interne utredninger. Behovet for å sikre denne dokumentasjonen kan eventuelt dekkes delvis av lovutkastets definisjon av dokumentasjon i § 5 (a): «vesentlige hendelser og forhold». Utfordringen med dette er at definisjonen gir et meget stort rom for skjønnsmessige vurderinger og vil være et problemet som påpekt i punkt 14.3.6 i utredningen. Slik Norges Bank tolker anbefalingen, skal dokumentasjonspliktene i lovutkastets §§ 8-13 gi føringer for hvilken dokumentasjon som skal fanges. For at lovens formål gitt i § 1 skal være dekket, bør det være eksemplifisert i § 11 en plikt til å dokumentere hvordan en virksomhet dokumenterer interne utredninger/vurderinger som har verdi som dokumentasjon uten at de direkte leder til en beslutning. Et alternativ er at presiseringene i § 11 (2) fjernes og det åpnes for at det gjøres en vurdering internt i virksomheten, som eventuelt skal godkjennes/oversendes Nasjonalarkivet hvis det er behov for en til en viss grad av enhetlig vurdering nasjonalt.

§ 10. Plikt til å dokumenter ved automatisert rettsanvendelse

Begrepet «rekonstruksjon» i § 10 (2) tolker vi som dokumentasjon av prosess og overordnet beskrivelse/flyt-diagram av de komponenter (inkludert komponent for kunstig intelligens) som blir benyttet i programkoden. I så tilfelle vil det være fullt mulig å rekonstruere dokumentasjon for hvordan teknisk miljø og beslutningsgrunnlag var på det gitte tidspunktet. Menes det derimot at rekonstruksjonen også innebærer å dokumentere

kjørbar programkode av eksempelvis komponent for kunstig intelligens (K.I.) på et gitt tidspunkt vil dette kunne være svært vanskelig f. eks. ved bruk av en delt skytjeneste som er under kontinuerlig utvikling og trening, samt at algoritmer og detaljene i logikken vil kunne være abstrahert bort fra konsumentene av tjenesten. Dette vil også kunne gjelde lokale instanser av en slik tjeneste og det påpekes også av utvalget som på side 67 i utredningen uttaler at «*det vil være vanskelig å dokumentere maskinlæringens endring av algoritmen som følge av læring og dermed selv rettsanvendelsen*». Det bør vurderes om det er behov for en slik begrepspresisering knyttet til rekonstruksjon av kunstig intelligens.

Med hilsen

André Neergaard
Direktør informasjonsforvaltning

Kjetil Holen
Rådgiver

*Elektronisk signert / Signed electronically:
2.12.2019, André Neergaard
2.12.2019, Kjetil Holen*